kogu Eestis. Kuigi ühtluskooli põhimõtte rakendamisel on meil mõneski suhtes eksitud, tuleb siiski meie kooli korraldamist ühtluskooli põhimõttel pidada üheks tähtsaimaks paremuseks veneaegse kooliga võrreldes, sest ta teeb kesk-, samuti ülikooli kättesaadavaks kõigile, kes oma andekuselt sääl eduga töötada suudavad. Lisaks eelöeldule tuleb silmas pidada, et meie kool on emakeelne, alg-, täiendus- ja osalt kutsekoolgi maksuta, kehvemaile õpilasile antakse toetist nii õppevarustise kui ka riietise ja toidu näol, õppemaksust vabastatakse keskkooles 20% kõigist õpilasist, koolitöö põhjeneb õpilaste iseseisval vaatlusel ning tööl, õppematerjali valikul peetakse eeskätt silmas meie lähema ümbruse elulisi vajadusi — siit näeme, kui suuri muudatusi on üle elanud lühikese aja jooksul meie kool. Oleme uue olukorraga juba harjunudki ja ei märkagi, et alles üle 10 aasta tagasi olid Tartu koolid rajatud hoopis teisile põhimõtteile ja töötasid hoopis teises vaimus.

Siin pole võimalust peatuda kooli sisemisel töökorraldusel. Allpooltoodud andmed tahavad vaid üldiselt iseloomustada meie üksikute kooliliikide välist arenemiskäiku.

Algkoolest on XIII vene, XIV saksa ja XVII juudi õppekeelega, teised eesti õppekeelega. Saksa ja juudi koolid alluvad vastavaile kultuuromavalitsusile, kuigi nad peetakse ülal linna poolt. Soo järgi on I, V, VI, IX, X tütarlaste-, II, III, IV, XI ja XV poeglaste-, teised segakoolid.

Nagu tabelist näha, on enamus avalikke algkoole asutatud enne 1919. a. Uute tüüpidena on eesti ajal ellu kutsutud VIII algkool nõrgaandelistele lastele 1925. a., XI algkool raskestikasvatatavaile 1929. a., VII algkool teise maatüübilise koolina (XII kõrval) 1927. a. ja Kaagvere lastekodu juures töötav algkool 1930. a. Ka 1922. a. avas linn algkooli raskestikasvatatavate laste tarvis, kuid see likvideeriti 1924. a.

Likvideeritud on 1925 end. M. Aidnik'u (VII) algkool liitmise kaudu V algkooliga; 1927 likvideeriti Karlova lastekodu juures 1924. a. asutatud 3-klassiline algkool ja muudeti ümber VII algkooliks (maatüübiline).

1929 likvideeriti linna VIII ja XI algkool koolivõrgu otstarbekohasema korralduse huves. Seejuures mahutati VIII algkooli õpilased osalt XV, osalt XVI algkooli, kuna XI algkooli õpilased mahutati pääasjalikult X algkooli. Varem-asutatud abikoolid (nõrgaandelisile ja raskestikasvatatavaile) omandasid likvideeritud koolide numbrid.

Pääle avalike (linna poolt ülalpeetavate) algkoolide töötavad Tartus veel 2 av. algkoolide õigustega era-algkooli, E. N. K. S. tütarlastegümnaasiumi ja H. Treffneri gümnaasiumi juures. Teised varem Tar-



Tartu I, lk. 63